

Dubbelkrimp.nl gaat zijn tiende jaar in
We verleggen de aandacht naar de groeiende beweging binnen de
NW EURandstad van onderop

In december van 2006 ging www.dubbelkrimp.nl het web op. In 2016 gaat deze site dus zijn tiende jaar in. Tijd om de balans op te maken en een tipje van het programma voor de komende tijd op te lichten. Het begon eigenlijk nog iets eerder dan 2006, met het NRC-artikel **Houd rekening met krimpscenario's** [zie het *Archief* van deze site] in juni 2004. In dat verhaal lag de nadruk nog sterk op demografische krimp. Tegen de achtergrond van allerhande migratiebewegingen zet die krimp zich overigens heden ten dage nog steeds door, gezien ook recente CBS-cijfers waarin het Nederlandse vruchtbaarheidscijfer (het aantal kinderen per vrouw) in 2015 waarschijnlijk nog verder daalt naar 1.66 kind per vrouw.

Twee en een half jaar later, toen dubbelkrimp.nl het licht zag, werd voor het eerst de koppeling tussen demografie en hydrologie gelegd. Niet alleen de omvang van de bevolking zou kunnen gaan krimpen, maar ook met het land zou dat kunnen gebeuren door de steeds heftiger luimen van het water als gevolg van de klimaatverandering. Niet ieder stuk land zou in de toekomst altijd voor alles gebruikt kunnen worden. Die groeiende waterdynamiek zou behalve bedreigingen vooral ook kansen kunnen brengen mits de bakens tijdig zouden worden verzet: een krimpende bevolkingsomvang kan ruimte bieden voor het wassende water.

Na de zogeheten kredietcrisis van 2008 kwam er een derde soort krimp in beeld, de economische, en zo ontstond de term **Driedubbele Krimp** [zie o.m. *Krimp? Welke krimp? Driedubbele krimp!* in het *Archief* (zomer 2013) van deze site] . Wat de economische krimp betreft richtten wij ons vooral op de ruimtelijke consequenties hiervan in de vorm van een gigantische leegstand van vastgoed getuige diverse bijdragen waarin sloop van reeds gebouwd 'rood' en van verdere uitbreidingsplannen als nadrukkelijke optie naar voren gebracht werd om ruimte te kunnen maken voor 'blauw'.

Tegelijkertijd werd het schaalniveau waarop we opereren verbreed: grensoverschrijdende stedelijke configuraties in Europees verband in hun ruimtelijke consequenties werden het hoofdonderwerp van onze aandacht, resulterend in een vijfdelige serie **Europa als Randstad in het groot** [zie het *Archief* van deze site: winter, lente en herfst 2013, herfst 2014 en lente 2015]. Als conclusie van die serie doemt een beeld op van een drietal stedelijke clusters die de motor vormen van het Europa van de 21e eeuw: een Noordwest-Europese cluster binnen de vierhoek Parijs-Londen-Amsterdam-Frankfurt, een Zuid-Europese binnen de driehoek Milaan-München-Stuttgart en een Midden- en Oost Europese in de vorm van de stedenband van Erfurt tm Krakow binnen de driehoek Berlijn-Warschau-Praag.

De komende tijd willen we op deze site in ieder geval nader inzoomen op onze 'eigen' Noordwest-Europese cluster, de NW EURandstad. Een thema dat daarbij allereerst aan bod komt behelst de ruimtelijke consequenties van klimaatverandering en van de opgave van de

transitie naar een koolstofarme economie. In het Europese zogeheten Interreg-samenwerkingsonderzoeksprogramma voor Noordwest Europa [NWE] staat deze transitie centraal, maar daarbij is het nog maar zeer de vraag of en hoe daarbij de ruimtelijke consequenties van zowel deze transitie en van het groeiende waterbezwaar als gevolg van de klimaatsverandering meegewogen worden. Hoe gaat op termijn het hart van dit gebied eruit zien bij stijgende zeespiegel en sterkere fluctuaties in een toenemende afvoer van rivierwater? Wat blijft over er van het petrochemisch complex in de Rijn-Scheldedelta en zijn achterland? En wat kunnen die twee ontwikkelingen voor gevolgen hebben voor de ver-/ontstedelingspatronen in deze contreien? Meer hierover in het hoofdartikel **DOSSIER: De NW EURandstad - deel 1 : de ruimtelijke consequenties van klimaatverandering en Energiewende**.

Een ander aandachtsveld betreft de onderlinge vergelijking binnen en tussen de drie EURandstedelijke clusters op een aantal relevante thema's op ruimtelijk gebied. De relatie tussen groei, krimp en sociale huisvesting is zo'n thema > zie het artikel **De wrange vruchten van de privatisering** in dit kwartaaljournaal. Het daarmee verband houdende thema van leegstand en sloop een ander. En een vergelijking op watergebied kan in dit verband natuurlijk evenmin ontbreken. Vooral de vergelijking van onze Noordwest-Europese cluster met de Midden- en Oost-Europese kan interessante nieuwe gezichtspunten opleveren - ook in het stroomgebied van de Elbe kan het lelijk spoken.

Dubbelkrimp.nl begon in december 2006 behalve met een site tegelijk ook met de publicatie van een brochure: De zegeningen van **Dubbelkrimp voor de Randstad - Krimpend land, Krimpende bevolking** [Platte tekst zie het *Archief* van deze site] . Twee en een half jaar later verscheen het boekje van Steven van Schuppen en Jan Dirk Dorrepaal, **Holland Noordzeeland - Nieuwe Kansen voor het landsdeel Randstad Holland in de 21^e eeuw** Den Haag [Open Kaart] 2009. In 2016 staat een soortgelijke uitgave op het programma over de **NW EURandstad van onderop**. We houden u op de hoogte.